

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXIV.

V Celovcu, 9. februarja 1905.

Štev. 6.

Boj za slovenske matrike.

Kaj so matrike?

Matrike so uradni zapisniki župnih uradov, katere sestavlja dotični duhovnik — župnijski uradnik — s strankami, ki spadajo po svojem bivališču, trajnem ali začasnem, v področje dotičnega župnijskega urada. Ti zapisniki se sestavljajo v navzočnosti strank in prič, katere tudi podpišejo zapisnike. V krstni knjigi podpišeta zapisnik botra, zapisnik o izvršeni ženitvi oziroma poroki podpišeta poročenca in prič. Ti zapisniki so torej popolnoma enaki vsem drugim zapisnikom, ki se sestavljajo v drugih uradih, recimo sodnih itd. Po državnih osnovnih zakonih avstrijske države pa ima vsak narod, ki biva v tej državi, pravico, da uraduje c. kr. uradi z njim v njegovem jeziku. Potemtakem ima torej tudi slovenski narod isto pravico. Ako se ti zakoni ne izvršujejo v celem obsegu, smo pač temu krivi mi Slovenci sami, ker smo preponižni, da bi zahtevali to, kar nam zakon zagotavlja. Imamo pa neovrženo pravico, da morajo c. kr. uradi uradovati z nami v našem slovenskem jeziku.

Matrike so sicer prvotno res le cerkveni zapisniki, toda v naši državni polovici so ob enem tudi vsled zveze, katero imajo cerkveni uradi z državnimi, takorekoč tudi državnimi, kajti državni uradi so v vseh zadevah ljudske statistike in tudi drugih, recimo vojaških, zakonskih itd., vezane na župnijske zapisnike. Matrike so torej toliko cerkveni kakor državni zapisniki. Iz tega pač sledi, da imajo narodi avstrijske države gotovo tudi gledé matrik iste pravice, kakor jih imajo glede uradovanja državnih oblasti, ne gledé na to, da cerkev vsled svoje „mednarodnosti“ ali pravzaprav „nadmarnosti“ ne sme poznati nikakih razlik med narodi, ki so v njenem okrilju. Cerkvi morajo biti vsi narodi enakopravni.

Ali ni torej potem čudno, da je vstal en del nemške duhovščine, vsa namreč ni taka, z vsem mogočim ogorčenjem proti popolnoma vsestransko upravičeni zahtevi slovenskega naroda in njegove duhovščine na Koroškem, da se uvedejo po slovenskem Koroškem slovenske matrike tam, kjer še niso. Ta zahteva je pač tako sama ob sebi umevna, da ni bilo mogoče misliti, da bi se našel kdo, posebno med duhovščino, ki bi ji resno nasprotoval. Toda

našli so se nekateri vročekrvni nemški nacionalci v duhovniški suknji, ki že dober mesec polnijo predale dunajske krščansko-socijalne „Reichspošte“ s svojimi nemško-nacionalnimi boleznimi, teptajoč in sramoteč pravice slovenskega naroda na Koroškem. Celo „vedno pravična“ (?) „Kärntner Zeitung“, glasilo nemških kršč. socijalcev na Koroškem, katero se smatra za poluradni list krške škofije, je bila toliko „pravična“, da je priobčila oni nesramni napad iz „Reichspošte“. Ker pa so gospodje v Jožefovi tiskarni zelo hitro izprevideli, da stoji za slovenskimi matrikami celi slovenski Gorotan, jim je hitro upadla bojna srčnost in sedaj se skriva ves nemško-nacionalni krščanski socializem za hrbtom „Reichspošnega“ „strokovnjaka“, dasiravno vsak pameten človek takoj lahko izprevidi, kje se kujejo vse sirelice, ki lete v pravice slovenskega naroda.

Popolnoma pa je morala odpreti oči vsakomur vest, ki jo je prinesla „Reichspošta“ dne 31. prosinca t. l. Ta vest se glasi doslovno:

„K boju o matrikah nam pišejo iz Celovca: Zadeva o jeziku v matrikah na Koroškem se vedno bolj razširja. Dogodil se je namreč sledeči resnični slučaj. Mestni kapelan celovski, gospod Dobrovc, je krstil meseca novembra 1904 otroka sedanjega urednika slovenskega „Mira“, pri čemer sta bila slovenski odvetnik dr. Brejc in njegova soproga botra. Kdo je dal povod, da se ta krst slovenski imatrikulira, je vseeno, dejstvo pa je, da se je vpisalo slovenski. Župnijska matrika mestne župnije celovške je takorekoč postala dvojezična. Kaj sedaj? Kdo bo v prihodnjic, ako bo gospod Dobrovc premeščen, spisal krstni list za otroka, ker tu ni nameščenega nobenega slovenskega duhovnika? Ali pa naj bo to morebiti en vzrok več za zahtevo, da se mora v popolnoma (???) nemški mestni glavni župniji vedno namestiti po eden slovenski kapelan? Takšni prekoračaji vplivajo zelo moteče in želeli je, da avtoritativna stran odstrani take pripetljaje.“

S kako hinavsko zavritimi očmi je pač moral ta „dobri prijatelj slovenskega ljudstva“, ta nemško-nacionalni volk v ovčjem kožuhu krščanske ljubezni in z duhovniškim kolarjem okrog vratu pisati te vrstice. In res, večje hinavščine ni mogoče misliti, kajti „kdo bo potem pisal krstni list, ako bo gospod Dobrovc premeščen!“ Gospod Dobrovc

pa je imel najmanj en teden, predno je bila spisana ta notica, že dekret za premestitev v rokah, in pisalec one notice je samo še čakal, da otrese gospod Dobrovc nemško-nacionalni prah celovski s svojih čevljev. In res! Gosp. Dobrovc je odšel 28. prosinca iz Celovca, a „Reichspošta“ z dne 31. že ima ono vest. Le čudno se nam zdi, da gospoda, ki tako radi udarijo na nemško-nacionalno struno, da se nekoliko prifrknjejo svojim bratcem okrog „Fr. Stimmen“ in „Bauernzeitunge“, niso priobčili vsega, kar stoji napisano v krstni knjigi mestne župnije celovške, oziroma v štraci, tamkaj, kjer je njeno nemško deviško čistost prvokrat onečastila slovenska beseda. Zakaj niste poročali, da je nekdo pod zahtevo otrokovega očeta, da se slovensko imatrikulira, napisal s svinčnikom: „Wird diese Einschreibung“ — Čemu ta vknjižba? Na drugi strani pod podpisom botrov pa velepomembne besede: „Das Vaterland ist gerettet“ — domovina je rešena! Zakaj niste pisali, da je to napisal mestni župnik in dekan gosp. Henrik Angerer, ker bi ga potem „Fr. Stimmen“ morebiti manj napadale zaradi darov družbi sv. Cirila in Metoda in ker bi bila potem nemška čast nemškega katoliškega političnega društva, ki je proglasilo pred kratkim celo Koroško za nemško zemljo, še bolj rešena v očeh g. Doberniga in Lacknerja?

Kdo bo pisal krstni list? Kdo pa je dosedaj reševal slovensko, hrvatsko, češko, poljsko in bogvedi kako še pisane vloge na mestni župni urad? Vedno slovenski kapelan, vedno kapelan, ki je razumel slovanske jezike. Zakaj se pa potem že nameščajo več ko sto let pri župni cerkvi v Celovcu kapelani — Slovenci? Zato morda, da izpovedujejo nemške nacionalce, predno prestopijo k protestantstvu? Morda zato, da dajejo pojasnila nemškimi zagrizencem v slovenskem jeziku? Da, da, avtoritativna stran bo pokazala tem nemško-nacionalnim petelinčkom, da je dobro, ako se jim nekoliko prireže njihov ošabni greben, avtoritativna stran, katera je že izjavila, da ima Slovenec na Koroškem v zadevi matrik iste pravice kakor Nemeč, bo prej ali slej moralno primorana, da izreče končno besedo o tem boju, kateri se bo ugodno izvršil za nas, ne pa za nemško-nacionalne kričače v krščansko-socijalni „Reichspošti“. Vemo namreč, da ta avtoritativna oblast ne želi tako zlo Slovincem, kakor

Podlistek.

Ujetnikova deca.

Ruski napisal Vas. Nemirovič Dančenko.

I. Mahmudka.

V zadnji turški vojski se je v nooletni noči precej močno streljalo med našimi (Rusi) in Turki. Za kilometer oddaljena od bojne vrste sta sedela v turški vasi na pomolu turške hiše dva kosaška častnika.

— No, kako, Ivan Tomič, kaj ni današnja noč zares lepa? — vpraša mali, debeli polkovnik suhega četnika.

— Kaj! ... Od doma ni nič novega.

— Mene to nikakor ne vznemirja. Poznam vojaško pošto. Ali vendar, če bi le mogel z enim očesom pogledati domov. Sovražnik ve. Božič smo praznovali na Šipki, novo leto tukaj ... A doma pa sedaj gore lučke, otroci veselo poskakujejo. Vaša Aleksandra Petrovna je sedaj pri naših. Govori o nama. Ali tudi doma so vznemirjeni, ker nič ne piševa. Kako pa naj tudi človek piše, ko hitimo vedno le naprej, pa naprej! No, ali kaj je z vašo roko?

— Malo je razsekana.

Noč je pokrivala kraj. V vaških oknih so se videle luči. Naenkrat se pokaže na ulici rdeč ogenj, ki je, prodirajoč temo, spremljal bradato lice.

— Pantelejev! — zakliče polkovnik proti ognju.

Mož, ki je nosil bakljo, krene na dvorišče. Takoj nato zarezgeta pred častnikoma konj, teptajoč

s kopiti sneg okrog sebe. Kozak, ki je sedel na konju, povesi bakljo, da so se črni prameni dima vili okoli njegove roke, a včasih pa so se dvignili v višino.

— Kam greš?

— Na sprednjo stražo, vaše blagorodje.

— Kaj je tamkaj?

— Začeli so streljati.

— Pojdi in reci, da naj ne odgovarjajo Turkom, ako se ni zgodilo kaj posebno važnega. Ko se bodo dovolj nastreljali, bodo že nehali. Ali kaj pa je to?

Z ulice prileti na dvorišče nekaj vojakov. Pantelejev vzdigne bakljo: vojaki so imeli nekoga v svoji sredi.

— Stopaj, stopaj, gologlavec ... vi zakleti sovražniki nikdar ne daste miru, — se je čulo med njimi. Gotovo še niso videli svojega zapovednika. — Tu ti bomo s kopitom pomagali.

— Otroci, kaj je to? — vpraša polkovnik.

— Turka smo pripeljali. Ujeli smo ga na potu; skrnil se je pred nami v grmovje.

— V grmovje?

— Bil je skrit v grmovju. Poročnik Vasiljev je zapovedal, da ga živega ujamemo in ga pripeljemo vašemu visokemu blagorodju. Ime mu je Mahmudka.

— Pantelejev, posveti semkaj.

Kozak se obrne z bakljo proti gruči. Baklja je svetila v lice z zakrivljenim nosom in sivimi, ščetinastimi brki. Čez čelo je imel kome, zaceljeno brazgotino, nad njo turban, zvit iz kosa šotorovega platna in štrleč v viš kakor preperel štor. Plašč je imel iz rumenega blaga, kamelje dlake.

— Oho, to je častnik, — dé polkovnik svojemu prijatelju.

Četnik ga je srepolno in pozorno gledal.

— A poleg tega še prav znan. Ali ga ne poznate? Tu ima rano, a na levi roki ima odsekana gva prsta. Pokažite mi njegovo levo roko.

Najbližji vojak prime Mahmudka za roko in jo vzdigne.

— On je, Mehmed beg ... njihov polkovnik.

— Škoda! Pobegnil je iz ječe. General, da, škoda, je zapovedal, da ga naj ustrelje. Kaj se je dal ujeti? Škoda! No, dečki, odpeljite ga k meni. Samo eden naj ostane tu, a druga dva naj prideta hitro nazaj.

Mehmed bega so odpeljali v sobo. Vojak s puško v roki stopi k vratom.

Turčin je bil orjaške postave, upognjenih in širokih pleč. Gotovo mu je bilo že nad petdeset let. Žalostno so gledale njegove oči izpod sivih, naježenih obrvi; sivi, ščetinasti brki so mu podrhtavali, kakor da bi hotel nekaj reči, a premagal se je. Na nogah je imel opanke, Plašč je bil raztrgan in na rami je bilo videti kri.

— Kaj to pomeni?

— Kirilov ga je ranil z mečem, vaše visoko blagorodje.

— Zakaj to?

— Ko so po rusko klicali: pridi ven iz grma, gologlavec, ni hotel priti, temveč je momljal kakor medved v brlogu. Nato ga je Kirilov lahko ranil, na kar je Mahmudka takoj zlezal iz grma.

— Semen, daj mu stol!

Ujetnik položi roko na srce, usta in glavo ter sede. Lice mu je zadobilo bolj bolniški izraz; gotovo

bi hoteli nekateri prenapeteži, vemo, da hoče ta avtoritativna oblast biti enako pravična Slovincem in Nemcem, vemo pa tudi, da skušajo nekateri dii inferioris generis z vso močjo svojemu vplivu zagotoviti veljavo pri tej avtoritativni oblasti, pa naj se zagotovi ta vpliv s pomočjo resnice ali neresnice! Pri teh ljudeh pač res „namen posvečuje sredstva!“ Da se le doseže nemško-nacijonalni namen, potem pa naj gre vse drugo v franže, če prav je to drugo morebiti neomajna pravica stotisočev.

Kar se pa tiče pripombe, da je mestna župnija celovška nemška, naj nam pa dovoli veleučeni gospod „Reichspoštni“ „strokovnjak“, da mu pomolimo pod nos „šematizem“ za l. 1905. Tu namreč stoji črno na belem, da je jezik prebivalstva deželnega stolnega mesta Celovca nemški in slovenski. Ako pa potem, pravi ta „šematizem“, da je v mestni župniji jezik nemški, je to ravno taka laž kakor ona v „Reichspošti“, kajti da je v župniji izmed 9300 katolikov najmanj ena tretjina rojenih Slovincem, nam bo gotovo rad priznal vsak pošten človek. Da je med delavskimi sloji, posebno posli, vsak deseti komaj Nемеc, je prav lahko umljivo, saj so vsi z dežele, a na deželi okrog Celovca se govori — slovensko okrog in okrog. Ako so jih zapisali za Nemce, se je to zgodilo po znanem koroškem receptu, da je vsak, kdor je pri Nemcu uslužben, tudi Nемеc. To je tudi „Reichspoštenu“ dopisniku dobro znano in precej dober kos hinavščine je bilo treba, da je pisal o nesreči, da bi bilo treba v mestnem župnišču vedno po enega slovenskega kapelana. Pa menda vendarle še niste pokadili za gosp. Dobrovcem kot zadnjim slovenskim mestnim kapelanom v Celovcu? Namen pač in popolnoma očividni namen onih vrstic je pač bil, vplivati na „avtoritativno“ oblast, da bi namestila na mesto g. Dobrovca kakega nemškega nacjonalca, ki bi se v pepelu in raševini pokoril zaradi zločina, ki se je storil pod gosp. Dobrovcem na dotedaj še neomadeževani „šmirštraci“ in krstni knjigi celovškega mestnega župnega urada. Sam črni hudič iz pekla, najbrž tisti „ta šantavi“, je menda vdihnil uredniku „Mirovemu“ ta zločin v njegovo zagrizeno „bindišarsko“ betico, da gre in zahteva, da se onečasti in osramoti namška krstna knjiga s slovensko vknjižbo.

V začetku članka smo povedali vzroke, iz katerih smemo in moramo zahtevati koroški Slovinci slovenske matrike. Kar velja na deželi, velja tudi v mestu. Celovec je glavno mesto dvojezične kronovine Koroške. Celovec sam je dvojezičen. Saj se ne govori po Celovcu nič manj slovenskega kakor nemškega. Torej se sme z vso upravičenostjo tudi zahtevati, da se v mestu Celovcu na zahtevo slovenske stranke slovensko vknjižuje v matrikah. Da je zato treba slovenskega duhovnika, je samo ob sebi umevno, ker je dosedaj bilo pri Nemcih še malo takih, ki bi se bili učili — drugega deželnega jezika. Naj se torej le potolažijo vsi „Reichspoštni“ „strokovnjaki“, da ne bo šlo po njihovi volji, bomo že mi poskrbeli. Na vsak način jim pa svetujemo, da naj si zavežejo mokro cunjo okrog glave, če jim njihova nacjonalna kri preveč sili vanjo. Znala bi jim namreč počiti in potem bi ne bilo treba „strokovnjaka“, da bi izpoznal, da je v nji mesto možgan — žaganje.

ni pričakoval nič dobrega od svojih novih gospodarjev... Velik orlovski nos se mu je povetil čez šestinaste brke in glava mu je sedla na rame.

II. Zaslisanje.

Ivan Tomič je prej dolgo služil na kavkaški meji. Tam se je naučil nekoliko turški, da ni rabil tolmača.

— Zdi se mi, da se že poznamo? — začne po turško, — vi ste polkovnik Mehmed-beg?

Turčin žalostno povese glavo; bil je popolnoma zmoten.

— Morda se motim; morda ste kdo drug? — je nadaljeval.

— Ne lažem se nikdar, — odgovori jetnik.

— Sinoči sem pobegnil iz Kazanlika, danes so me vaši vojaki našli. Greš, pa ne prideš daleč, — pri tem se mu je pokazal bolesten smeh na licu, — posebno z ranjeno glavo in nogu. A sedaj pa še roka.

— Ali veste, da po vojni navadi... — začne četnik.

— Zakaj mi to pravite? Vi imate moč, vi ste zmagalci, zapovejte, da me ustrelite. Vedel sem, kaj mi preti, ko sem sinoči pobegnil iz hiše častnika, ki me je vzletel sebi. Pa kaj zato, izgubil sem igro in sedaj moram umreti...

Ivan Tomič, katerega so potresle jetnikove besede, začne blažje:

— Povejte mi, ali vam je težko!

— Ne!

— Ali so vas mučili?

— Častnik, pri katerem so me pustili, je bil velikodušen človek. Dal mi je svojo posteljo, dal

Sicer pa bodi ta novi napad na pravice našega národa bodrilo v nadaljnjem boju za naše svete pravice, katerih nam ne bo odnesla niti najostrejša burja iz nemško-nacijonalnega krščansko-socialnega pihala na Dunaju in Celovcu.

Zob za zob, šilo za ognjilo!

Svobodomiselnost in napredno.

Koroški Nemci in nemškutarji so si v glavo vtepli, da morajo biti „freiheitlich in fortschrittlich“. Zase so sicer taki, za Slovence pa ravno narobe. Nemškutarjev tukaj in tudi drugje ravno ne vpoštevamo, ker ti so pri Nemcih kakor koza za soljo; nimajo nič govoriti, nič zapovedati, nič odločiti in sploh nič, samo eno jim je dovoljeno — Nemcem pete lizati in za njimi sapo loviti. Nemškutar — ne Nемеc — je najzaničljivejša nesreča pod božjim solncem zase in za vse njegove ljudi. O tem morebiti drugokrat.

To njihovo „Freiheitlichkeit in Fortschritt“ pa ti Nemci popolnoma napačno razumejo. Oni mislijo, da je ta pečenska samo za nje. Stvarnik je določil vse dobrote in ugodnosti za vse národe in ne samo za nemškega. Kakšna svoboda in napredek je to, če je vse to samo za en národ. To je ravno nasprotje. Vse národne dobrote pa je Nемеc takorekoč samo zase v zakup vzela, drugim ne privošči nič, najmanj pa Slovincu, rajši vsakemu drugemu. On hoče z gornjimi besedami samo varati, da je — pravičen. Pri tem dokazovanju je pa zmiraj tako neroden, da se njegova pravičnost povsod, kakor daleč sega njegova oblast, ali bolje rečeno njegova baharija, spozna na prvi mah — za krivičnost. In to ne samo na koroških Slovincih, ampak povsod, kjer gospodari bahač Nемеc. On je slep in nem, kakor vsak bahač. Znane „Freie Stimmen“ v Celovcu pripovedujejo, da je l. 1848, o priliki tedanjih nemirov v Avstriji, tedanji začasni občinski svet v Celovcu izdal oglas, kjer pravi med drugim tudi to: „Te resne časovne razmere dajo povod, da občinsko načelnštvo pred vsem izpove svoje politično veroizpovedanje v tem zmislu, da tirja vse po cesarskih patentih z dné 13. marca in 15. maja t. l. avstrijskim národom zagotovljene prostosti in pravice v popolnem obsegu.“

Dalje pravi: „Avstrijski národi, vedno pripravljene ustavni prestol braniti tudi s svojo krvjo, so si pa tudi pridobili sveto pravico, da zahtevajo popolno izpolnitev vseh cesarskih zagotovil, pravico, katero varovati je vsakega državljana dolžnost in katero pravico bode začasno občinsko načelnštvo v slučaju, da bi se poskušalo od katerekoli strani kratiti jo, z vsemi postavnimi sredstvi, ki so mu na razpolago, branilo. Občinsko načelnštvo računa na vedno zanesljivi čut pravičnosti in dejansko podporo celovškega prebivalstva in prebivalstva cele Koroške.“ Tako so oni govorili. Naša trditev, da Nемеc skuša pokazati, da je pravičen, se dá dobro dokazati že s tem, da so provizorični mestni očetje celovški že leta 1848, ko so čutili, da bi se jih moglo morebiti malo potipati, opustili govoriti samo o sebi, (nur deutsch), ampak govorijo o „cesarskih patentih“, o „vseh avstrijskih národih“, o „zagotov-

ljenih prostostih“ in o „pravica h v popolnem obsegu“, o „zadobljenih pravicah“. o „varovanju teh pravic s vsemi dopustnimi sredstvi“, o „čutu pravičnosti“, o „dejanski podpori vsega prebivalstva“ (gotovo tudi slovenskega) itd.

Kako je omenjeni provizorični občinski svet to izpolnjeval ali ne, ne bomo pretresavali. Omeniti pa moramo značilno pripombo iste „Fr. Stimmen“ ob koncu svojega članka.

„Ta moška složnost mestnih očetov celovških v letu 1848, — ali bi našla pol stoletja pozneje ravno tako edine posnemovalce?“ To se pravi: Ali bi se zdaj čez pol stoletja dobili tudi tako moški in edini mestni očetje, kakor so bili celovški leta 1848?

Kakor se da posneti iz tega stavka, so tedanji mestni očetje pravičnost bolj spoštovali, kakor jo današnji. Če so bili res-tako edini v izpolnjevanju svojih dolžnosti s tem, kar so naznanili v svoji izjavi, tudi proti Slovincem, bodi jim vsa hvala. Pa bodi že res ali ne, današnji celovški mestni očetje so ravno narobe. Nемеc zahteva „Fortschritt“ in „Freiheit“ samo zase. Zate, koroški Slovenec, je to vse kaj drugega. Ti si predober, ti si prepravičen, ti si premehak. Zato pa tebi tudi vsi cesarski patenti nič ne koristijo in ne pomagajo, ker ne zahtevaš na pravem mestu, kjer imaš pravico, da se izpolnjujejo, ker ne zahtevaš, da se dajo tudi tebi enake pravice in prostosti, kakor drugim národom. Zato te zaničujejo, ker vse dovoliš, samo prosiš in nikoli ne zahtevaš, če imaš še tako pravico. Zato te zaničujejo, ker se sam vedno le za hlapca ponujaš tvojemu Nemcu, ker ga zato častiš, ker nosi on morebiti lepšo ali morebiti neplačano suknjo, katero si si ti sam naredil, ker se ga zato bojiš, ker zna on bolj „hajl“ vpiti, ker misliš, da je bolj nobel — nemško govoriti.

Zapomni si, da je zate najimenitnejše, ako govoriš v svojem materinem jeziku. Da je to res, bodi preverjen. Nемеc govori samo nemški, Francoz samo francoski, Anglež samo angleški, Rus samo ruski itd. Ti pa se poskušaš spakovati zmiraj v drugem jeziku. Zato te nihče ne spoštuje, ker lomiš in lomiš nemščino tako, da se Bogu usmili. Uči se pravilne slovensščine in govori jo povsod ali pa govori pravilno nemščino, če že mora biti. Iz tiste tvoje nemške žlobudre te Nemci precej spoznajo, kaj si, in se norčujejo iz tebe. Zato govori slovensko. Če boš govoril slovensko in nič drugega, se bo moral Nемеc radi tebe slovensko učiti. In ti boš govoril doma kakor boš ti hotel, kakor gospodar, ne kakor hlapec, ne kakor bodo drugi hoteli. In tudi tujec te bo spoštoval. Rekel bo: To je zavedno ljudstvo, pošteno ljudstvo, ne pa — iz teh ljudi se lahko vse naredi.

Kakor vidimo iz omenjene izjave, so Nemci že l. 1848 tirjali vse zagotovljene pravice in prostosti. Tirjali so to, kar so že imeli, in imajo še danes v popolnem obsegu. Kaj pa mi? Mi pa kvečjemu prosimo prav ponižno, če se pa kdo malo zadere na nas, si pa še dihati ne upamo. Pridobili smo si tudi mi pravice, in so nam tudi zagotovljene; zahtevajmo jih tedaj in tirjajmo povsod z vsemi postavnimi sredstvi in branimo jih; sklicujmo se tudi mi na čut pravičnosti, kakor celovški mestni očetje leta 1848

— Štiri — zašepeta Mehmed-beg.

— Velike?

— Vsi so še majhni. Najstarejši je star šest let.

— Tudi jaz imam otroke — šest, — reče častnik nekako sam sebi.

— Pet mesecev jih že nisem videl, Jokali so, ko sem odhajal. Najmanjši je star eno leto, zapustil sem ga na materinem naročju. Vsi žive nekje pri Adrijanopolju. Imam gospodarstvo, vinograde... Tamkaj je tako lepo. Glej, mislil sem, odrastli bodo pri meni, pred mojimi očmi... A sedaj ta vojska; proklet naj bo oni, ki jo je povzročil! Komu pa je treba naše krvi, sreče naših otrok?

— Da, res. Komu je treba vojske? — potrdi Ivan Tomič. — Moja služba mi je edini vir dohodkov. Ako poginem, kdo bi skrbel za mojo družino?

Zaslisanje se je nehote izpremenilo v razgovor o družinskih razmerah. Četnik pove ta razgovor polkovniku, ki je bil tudi ginjen in se je zelo zanimal za ujetnika.

— Recite mu, Ivan Tomič, da ljubi svojo domovino, da naj bi šel mirno na Rusko, in vrnivši se za nekoliko mesecev, bi jih nadalje vzgajal... Nekoliko mesecev še ni večnost, otroci s tem ne bodo nič izgubili.

Mehmed se bolestno nasmeje.

— Ko bi naše žene vedele, kakšni so Rusi, bi mirno ostale in čakale. Ukvarjala bi se z gospodarstvom in odgojo dece. Ali, glejte, samo še nekoliko dni in vsi Turki bodo pobegnili odtod. Ko se pokažejo vaše čete v Gedimirki, se bo izpraznil Adrijanopolj. Ostali bodo samo kristjani. Vprašali ste me — začne naenkrat ginjeno — zakaj sem pobegnil od onega dobrega častnika? Pobegnil sem

mi je jesti in piti. Bil je z mano kakor brat, ne pa sovražnik.

— Ali ste se bali, da vam na Ruskem ne bo ugajalo?

— Ne! Vem, da Rusi lepo ravnaajo z ujetniki.

— Zakaj ste torej pobegnili?

— Kaj vam je do tega? Sedaj sem v vaših rokah, naredite torej, kar želite! Samo ne odlašajte... Hitro... in zamolko je zaškripalo v Turčinovih prsih. Zopet je povetil glavo.

— Kaj vas je vlekel od nas? Turki se povsod umikajo, med vama vlada lakota, narod beži. Ali bi ne bilo boljše počakati? Vojska bo kmalu končana. Vrnili bi se kmalu domov.

— Domov... a kje je moj dom?

— Kako to?

— Kako naj najdem svojo družino?... Sedaj vem. Prišla je zapoved iz Carigrada, da naj se vsi odpeljejo v Malo Azijo. Tudi moji bodo odšli kam. In čemu govoriti po nepotrebnem? Storil sem, kar sem smatral za svojo dolžnost. Smrti ne uideš, kar ti je sojeno, se zgodi. Vsak živi tako dolgo, dokler mu je sojeno. Jaz nisem zaradi sebe... — nato obmolknje in zamahne z roko.

— Rekli ste družina? Ali imate tudi vi družino? — vpraša nekako zamišljeno Ivan Tomič.

— Vi ste srečni, ker ste živi in jo gledate. Srečni ste, ker vas niso ujeli.

— Zaradi vaše družine vas torej prosim... Imate otroke?

Turčin povese glavo še nižje. Molčali so nekaj časa.

— Koliko imate otrok? — vpraša zopet Ivan Tomič.

in zahtevajmo tudi od današnjih celovških in drugih mestnih očetov vse to, kar so leta 1848 oni zase tirjali. Sklicujmo se ob vsaki priliki na njih lastne besede in ne dajmo si nobene stvari več dopasti, pa naj bo še tako malenkostna. Proč s ponižnostjo, s pogumom na dan, da bomo tudi mi enkrat gospodarji na lastni zemlji postali, ne pa bili vedno hlapi. Ne nazaj, vedno le naprej! V to pomozi Bog in sreča junaška!

Koroške novice.

Predpustna veselica, katero priredi „Národná čitalnica celovška“ v sredo, dne 22. t. m., obeta biti res prava národná veselica. kajti zanimanje zanjo je res vsestransko. Odbor pa je tudi poskrbel, da bo z zanimivim sporedom ustrezno vsakomur. Spored pričebimo prihodnjé. Povemo naj le še to, da bi se gotovo dosegel čim najlepši vtis, ako bi prišlo čim največ občinstva v národnih nošah. Prepričani smo, da se bo temu pozivu odzval vsak, komur je le mogoče, posebno pa se nadejamo čim najlepše število naših vrlih Zilank in Zilankov v njihovih národnih nošah. Poskrbljeno bo z vsem, z dobro zabavo in z dobro postrežbo. Naj torej nihče ne zamudi te redke prilike, poveseliti se v krogu Slovencev cele dežele. Pripomnimo naj še, da so se vabila že dala v tisk in jih začnemo kmalu razpošiljati. Ker bo vstop dovoljen le proti izkazu vabila, prosimo vse one, katere bi se morda nehote in nevede pri razpošiljanju vabil prezrlo, da zahtevajo vabila pri uredništvu našega lista.

Odgovor dunajski „Reichspost“-i. Navajen sem res napadov od nemško-nacionalnih hajlačev, ki ne poznajo napram duhovnikom zlasti še slovenskim nobenih pravic; toda da bi **krščanska „Reichspost“**, katero so tudi slovanski duhovniki s svojimi stotaki pomagali ustanoviti, napadala mojo osebo in sicer v popolnoma pravični zadevi, tega nisem pričakoval. Da sem vpisal krst nekega celovškega Slovence na njegovo izrecno zahtevanje v krstno knjigo glavne mestne župnije slovenski (in kakor v Celovcu umevno dodal nemško prestavo), za to sem imel sledeče razloge: 1. ker sem s tem ustregel pravični in upravičeni zahtevi stranke; 2. ker za to govori naravni in državni zakon; 3. ker sem ravnal popolnoma v smislu mil. g. kneza in škofa, ki se je izrazil nasproti nekemu rodoljubnemu duhovniku: „Nimam nič zoper slovenske matrike, samo bi želel, da se dodaja ali latinska ali nemška prestava“; tej želji sem ugodil; 4. ker je Celovec vendar priznано dvojezično mesto in 5. ker kot katoliški duhovnik moram biti pravičen vsaki národnosti. Vsak pameten človek bo te razloge potrdil. Če se nemški duhovniki bojijo, da bi ne razumeli slučajnih slovenskih matičnih izpisov, potem ne vem, zakaj so dvanajst let študirali. Kot kapelan v Celovcu sem imel opraviti z nemškimi, češkimi, hrvatskimi, italijanskimi in mažarskimi (seveda mnogo tudi s slovenskimi) matičnimi izpisi in ponosen sem bil, da sem našel potrebne podatke brez vsakega tolmača. Menda toliko je tudi vsak drugi izobraženec študiral; če pa ne, naj pa še enkrat gre na gimnazij! Ne iz nacionalne prenapetosti, ampak iz zgoraj navedenih vzrokov sem storil svojo dolžnost. Toliko v pojasnilo!

Jožef Dobrovc.

zaradi svoje družine. Hotel sem ji pomagati. Hotel sem rešiti ženo in otroke. Vam se lahko pripoveduje. Ali veste, kaj se bo sedaj godilo z njimi? Žena bo strahu zapustila gospodarstvo in vrtove... Privojil si jih bo kak Armenec ali Grk. Ona bo odšla z otroci v Carigrad. Vlada jim ne bo mogla pomagati, kje naj dobi denar? Sto tisoč naših družin živi tamkaj v bedi in siromaštvu. Odpeljejo jih na azijsko obrežje, v Skutar, ter jih tamkaj puste. Kaj naj tam počnejo? Ne ostane jim nič drugega — moji otroci so zdravi in lepi — prodati jih v tuje hareme in revčki bodo hitro pozabili na svojega očeta... Odgojili jih bodo samo zato, da jih prodajo kakemu starcu v Alepu ali Damasku. Žena — jokala bo in trpela, a potem bo tudi sama šla v kak harem.

Ko se vrnem v enem letu — kaj bom našel? O otrocih niti sledu, o ženi niti glasu. Od gospodarstva ne bo ostala niti bilka in v moji hiši se bo šopiril tujec. Vprašate me, zakaj sem pobegnil. Zato, ker me je žalost primorala... Celo prejšnjo noč sem prejel. Vedel sem, da hitim smrti v naročje, pa ali mi ni to vseeno? Živeti ali umreti... Ako se mi posreči, se rešim, ako ne, — umrem... Usoda! Smrti se ne bojim... Dannadan sem gledal smrt pred seboj in mirno sem ji gledal v obraz. Toda to je grozno, da bi oni bili brez pomoči, lačni, nesrečni. Strašno je to, da si blizu njih, pa jih ne moreš rešiti...

Stari Turčin zakrije lice z rokama in se vpričo ginjenih častnikov razjoka.

Polkovnik je skočil po koncu, prekoračil sobo, izbrisal nekaj z očmi, kar se je nepričakovano pokazalo tamkaj, ter se je jezil sam nase.

Našla sta se. Sicer pravijo, da je nemški kmet tako, no, recimo, prebrisan, da ga človek more razžaliti šele s sedemindvajseto klofuto, ali za tako pametnega ga pa še imamo, da bo morda spoznal lepo sporazumljenje, ki je zadnji čas zavladalo med nemškimi krščanskimi socialisti in nacionalci. Rekel bi skoraj, da skrbijo prvi, da ima glasilo drugih s čim polniti svoje predale. Dasiravno res tupatam krenejo „štimce“ nekoliko „Kärntnerico“, ali pa narobe, toda vzlic temu se pa končno le prav dobro razumejo ti nemški brateci. Tako se vedno in vselej najdeta dopisnik „Reichsposte“ in pa poročevalec „štimce“. Človek bi skoraj verjel, da v oba lista poroča isti poročevalec. Kar prinese krščansko-socialna „Reichsposta“ 31. prosinca zvečer, imajo „štimce“ dne 1. svečana tudi že. Edino, da pristavijo pri „štimcah“ še kak ocvirček zraven, kakor recimo k slovenski imatrikulaciji v celovški mestni župni matriki pristavek, da „je to bilo del delovanja g. Dobrovca v Celovcu, onega Dobrovca, ki se je pri dopolnilnih volitvah v kanalski dolini kot neljub slovenski agitator izkazal.“ Čudno se nam zdi, da niso hujše padli po gosp. Dobrovcu v obeh listih. Ali se jim je morda zdelo le malo preveč nevarno, udariti po svojem duhovnem bratu, dasiravno smo prepričani, da mu že zdavnaj žele pot tja, kjer poper raste. No, kaj praviš Mihelj? Kateri izmed teh bratev je bolj vreden drug drugega? Ali krščanski socialalec nacionalnega liberalca, ali nacionalni liberalalec krščanskega socialca? Nam se pač zdi, da oba zaslužita svojih šestindvajset klofut, sedemindvajseto pa daj sebi, da se strezneš!

Duhovniške in cerkvene zadeve. Kano-nične vizitacije se bodo vršile letos po temle redu: Dne 27. aprila na Križni gori, 3. maja v St. Rupertu pri Celovcu, 4. v Ludmanjah, 6. v Medgorju, 7. v Galiciji, 8. St. Vid v Podjurski dolini, 9. v Žitarivasi, 10. v Kotljah, 11. v St. Andražu v Labudski dolini, 12. v Himmelau (tonsura et minores), 13. v Reichenfelsu, 14. v Rojah, 15. v Poljanah, 16. v Krčanjah, 17. na Djekšah, 18. v Löllingu, 20. v St. Urbanu, 21. v Trgu, 22. v Ausserteuchenu, 23. v Arijah, 24. v Dobropoljah, 25. v Milštat, 3. junija v Ločah, 4. v Beljaku (mestna župnija), 5. v Kameringu, 6. v Malteinu, 7. v Kremsbrückenu, 8. v Trefflingu, 17. v Piswegu, 18. v Brežah.

Za národno šolo v Št. Jakobu v Rožu so darovali: Ranc Blaž v Gradcu 10 K; Frolè Ivan v Borovnici, mesto venca prof. Wangu, 5 K; Kline Anton v Gornjempolju 5 K; Pliberško slovensko omizje 20 K; Godec A., učitelj na Štajarskem, 2 K; Slovenski klub v Celovcu 100 K; Dr. O. Repič, Vel. Plana v Srbiji, 10 K; A. Oražem v Šoštanju 3 K; I. Pertot, trgovec v Barkovljah, Trst, 20 K; Štoflava hiša v Št. Janžu, Št. Jakob, 20 K; Slovensko dekle iz Št. Janža v Rožni dolini 5 K; A. Kržič, vpok. prof. na Lunovcu, Štajarsko, 4 K; Fr. Majer, p. d. Ibovnik na Bistrici, načelnik šolskega sveta v Št. Jakobu, 100 K; Prijatelj „Národne šole“ v Št. Petru, Št. Jakob, 12 K; Ražun Lenka v Št. Jakobu 50 K; Ražun Franca v Št. Jakobu 50 K; Fuger Gregor, p. d. Krajovc v Dravljah, Št. Jakob, 40 K. Skupaj v tem izkazu 456 K. Z dosedaj izkazanimi doneski po 4038 K sem prejel 4494 K. Prisrčna hvala. Živeli nasledniki!

— Sovražnik, veš kaj... — je mrmral sam zase — tega je še manjkalo, da postanem baba... — Pogledal je Ivana Tomiča; a ta je sedel ves blede na svojem stolu in tolkel s prstom po mizi...

— Da, vojska je strašna, grozna! — reče sam pri sebi Ivan Tomič, ne da bi koga pogledal.

— Do začetka vojne sem živel doma, — nadaljuje zopet Mehmed-beg, — vsi otroci so se rodili pred mojimi očmi; dan za dnevom sem jih gledal. Videl sem, kako so rastle, kako se jim je razvijal um od tedaj, ko so me prvič spoznali, ko so začeli govoriti... Vsega tega se sedaj živo spominjam... One njihove slabe nožice — sedaj odpirajo usta kakor majhni ptički v gnezdu. Kdo jim daje jesti... mati? — ona je sama v nevarnosti... Bilo je...

Zopet ni dokončal, ni mogel...

— Ravno tako kakor pri nas, Ivan Tomič... Ravno tako! — pravi polkovnik globoko ginjen se izprehajajočo po sobi.

— Kaj naj storimo? Mislim, da bi ga jutri poslali k generalu?

— Da, razume se, jutri...

— Danes naj ostane pri nas.

— Da, danes... Zapovedal bom Semenu, da naj pripravi posteljo... Štirji otroci — ravno tako kakor midva!

— A general se ne briga za nič, zapovedal bo, da ga ustrele?

— Hm, da, kaj naj počnemo?

— Odurna je ta vojna, — reče polkovnik. — Nič ni odurnejšega.

— Ako to razumete z one strani... a to je res... In uniforma, veste!... In pa prisega!

Borovlje. „Kärntner Wochenblatt“ prinaša vest, da je bil izvoljen g. Jos. Marks v krajni šolski svet v Celovcu, in ker je ta mož jako napreden in „deutschgesinnt“, seve to izvolitev pozdravlja. Da se pa izve natančneje, kako so ga volili, dodamo še mi to-le: Ko se je volilo za okraj Borovlje, predlagal je imenovanega moža podljubeljski župan, in bili so zato tudi župani celovškega in trškega okraja, iz boroveljskega pa od osemih občinskih zastopnikov samo štirje. Ko so pa volili okraj Celovec in Trg, so volili vsak okraj zase. Ako bi bil volil okraj Borovlje zase, bi bilo razmerje glasov štiri proti štirim.

Borovlje. Balov ali veselje je letošnji predpust pri nas jako veliko in vsi zelo nobel. Bili so že „jegerbal“, dva „šicenbala“ poleg drugih „geselschafts“ in drugače imenovanih. Dvakrat je igrala vojaška godba. Kakor se čuje, priredi tudi pevsko društvo „Alpenrose“ svoj „bal“. Navadno so visoke vstopnine, da je boroveljska in-tele-genca bolj sama med seboj. Kedaj se bodete Borovljanci enkrat zmordili in jih pustili res same? Kdaj bodete zopet začeli peti domače slovenske pesmi, namesto da prepevate tujcu in poturicam na ljubo in zabavo nemške! Kdaj se bodete zavedeli, da ste sinovi slovenske matere? Da, resnica je, glase imate krasne, a vam ni domovina mili kraj, vi niste Slovani z dušo, s telom, vi ste sedaj sužnji tujemu národu!

Kapla v Rožu. Tukaj je umrl dué 25. prosinca po dolgi bolezni sin cerkovnika in organista g. Leopold Bernot, star komaj 25 let. Prišel je od vojakov bolan. Pevsko društvo „Drava“ iz Glinj zapelo mu je pri hiši žalosti in na grobu dve žalostinki. Bodi mu lahka zemlja!

Skočidol. (Kaj je z družbo sv. Mohorja?) Mlačni smo, bi marsikdo rekel, ki gleda imenik v koledarju Mohorjeve družbe za tekoče leto, ker nas že nekoliko let ni več videti znamenovanih kot Mohorjanov. A ni tako, mi bi radi še bili udje, če bi le kdo udnino pobral in odposlal družbi. Torej na noge farani skočidolski in sami skrbite, da dobite knjige in postanete udje družbe, ki je pravi steber našega národa. Ako ne dobimo podpore tam, kjer bi je imeli dobiti, pomagajmo si sami ter si volimo potrebnega poverjenika iz svoje srede. Požurimo se, ker čas za odposlanje udov se že bliža. *Dolgoletni ud družbe sv. Mohorja.*

Zilska podružnica slovenskega planinskega društva v Ljubljani je imela svoje letno zborovanje dne 31. prosinca t. l. v Beljaku. Ta podružnica obstoji že 4 leta za celo Koroško. Iz poročila tajnikovega in blagajnikovega je posneti, da ima svojo posest v Zajezerski dolini pod Višarjami vredno 2250 K. To je velika senožet, na kateri bode sčasoma postavila planinsko letovišče, kadar bode imela dovolj denarja. Ta senožet je že popolnoma plačana in ima še en par kronic prebitka. Le želeti bi bilo, da bi se občinstvo še boljše zanimalo za to potrebno društvo, čeravno je to planinsko društvo po mnenju mnogih neko športno društvo. Temu vendar ni povsem tako. Imamo že mnogo društev, katera vse le po dolinah delujejo, ali potrebno je tudi tako društvo, da nadzoruje naše národne so-vražnike zgoraj, t. j. po planinah in hribih; tam se jim le preveč proste roke pustijo. Le pogledjte malo po naših gorah, vsepovsod je dosti kažipotov nemškega planinskega društva samo v nemškem

Sovražnik bo vse to vzel! — odgovori mu tovariš kakor v snu. — Do zore bodo izginile vse te misli!... Brez tega je srce kakor v kleščah... Vprašajte ga, ali pije vino? Večerjajmo.

(Konec prihodnjé.)

Milosrčnost v nemški vladarski rodbini.

Nemški listi poročajo: Ko je nedavno nemška cesarica obiskala svojega sina, prestolonaslednika v Potsdamu, pravil ji je o veliki nesreči, da je bil njegov najljubši pes, ki ga je cesarica zelo rada imela, povožen. Med vožnjo na kolodvor je potem cesarica izstopila iz voza ter so ji morali na progi pokazati mesto, kjer je izdihnil priljubljeni pes „Packan“. — Neki delavski list umestno pripominja: Da bi bila nemška cesarica ali kdo drugi iz rodbine Hohenzollernov kdaj poizvedovala, kako je z usodo 200.000 rudarjev ob Ruhri, o tem ni ničesar znanega.

Čudno ovce ima neki gostilničar v Londonu. Ime ji je „Nigger“ (zamorec), rasti je velike in je že zelo stara. Ta žival ima vse polno pregrešnih navad. Rastlinski hrani se je čisto že odpovedala ter je le razno pecivo, še rajši pa pečeno meso. Zraven pa pije vse, kar ji pride pod gobček, pivo, vino, žganje, le za vodo ne mara posebno. Ako vidi pred gostom pijačo, ki ji diši, vzpne se na zadnji nogi, položi prednji na mizo ter toliko časa čaka s poželjivim pogledom, da dobi piti. Ako ji kdo ponudi škatljo s smodkami ali cigaretami, zgrabi jih takoj do pol ducata, a jih ne kadi, temuč — zre.

jeziku, tako da so tujeji lahko uverjeni, da ni nič Slovencev na Koroškem, razun par tujcev, kateri tukaj z gago delajo. Marsikateri narodnjak ima na svojem posestvu kak napis nemškega planinskega društva v edino zveličavnem in umljivem nemškem jeziku; prisilite jih, da morajo v slovenskih delih naše dežele tudi v slovenskem jeziku napisati narediti, ali jim pa ne dovolite samo nemškega. Naša podružnica je v več krajih postavila dvojezične napise, ali nasprotniki so jih doli izbili.

Slovinci! pomagajte podružnici v tem oziru, da bode vedno več dvojezičnih kašipotov po našem slovenskem delu Koroške dežele videlo. Napisi naj bi bili: prvo slovensko in na drugem mestu tudi nemško, da smo jim tako v izgled, kako je pravično. Ker ima podružnica premalo delavnih moči, se prosijo tudi drugi narodnjaki, da bi ji pomagali take kašipote postavljati. Marsikdo ima časa dovolj po zimi in je zaubiti tudi zmožen, da bi take napise slikal. Podružnica je pripravljena take stroške plačati, samo da se naznani gosp. A. Knafelcu v Beljak, Völkendorfstrasse 3, kateri je blagajnik podružnični. Pri postavljanju takih kašipotov se mora tistega posestnika za dovoljenje prositi, čegar je oni svet, kamor se želi kašipot postaviti. Na tablico je z malimi črkami spodaj zapisati: „Zilska podružnica s. p. d.“

Da podružnica laglje do cilja pride, želeli bi bilo, da bi bolj imoviti k tej podružnici pristopali, ker za celo Koroško je 51 članov, katere je štela v minulem letu, premalo. Članarina je za celo leto 6 kron in 2 kroni pristopnina prvo leto, vsaki član dobi vsaki mesec „Planinski vestnik“ brezplačno.

Trbiž. V nedeljo, dne 29. prosinca, ustrelil se je v tukajšnji vojašnici vojak Pirker, doma iz Špitale. Kroglja mu šla skozi vrat ter je prodrila čelo. Kaj je bil vzrok samomoru? Govori se, da je nesrečnež v nekem pismu izjavil, da se ustreljavo zavoljo tega, ker podčastniki ž njim slabo ravnaajo. Slišali smo tudi, da nemški podčastniki posebno s slovenskimi vojaki ne delajo preveč lepo ter jih psujejo zavoljo njihovega jezika. Ali bi se tako ravnanje ne moglo preprečiti? — Gospod Palla? Ali morda rabite slovenskih učiteljev in učiteljic? Letos sicer ne vemo, kako se vam v tem oziru godi, a lansko leto ste težili in tarnali, da bi se nam bili skoraj res smilili. Mi namreč vemo za neko slovenščino zmožno učiteljico, katero ste pa menda v naglici ali iz pozabljivosti ali kako bi se naj izrazili — tja v Oettendorf v Labudski dolini poslali. Čemu pa, če smemo vprašati? Ali res nimate za njo prostora v kakem slovenskem kraju n. pr. v Št. Jakobu, v Svečah, v Kapli ali drugod, kamor tiščite svoje preljubljene in zagrizene Nemce in nemčurje, ki vse rajši vidijo, nego otroka od slovenskih starišev. O nemška pravica, kje si?

Žabnice. Kakor že skoraj povsod, so tudi pri nas naredili nov davek in sicer za pse. Vsak gospodar mora plačati na leto po 2 kroni davka od svojega psa, brez razločka, ali je pes za domačo varstvo ali samo za šport. Ne vé se pa, ali velja dotična „Kundmahunga“ za vse pse! — Ker je letos precej dolg pust, je jako ugodno tudi za tiste, ki se mislijo oženiti, da si prej še lahko premislijo „dro al' ne“. Zato se bo jih pri nas veliko ženilo. Stare žene so jo res uganile, govorile so že ob božiču, da se jih bo okrog 10 parov ženilo, in res: prva poroka je bila v soboto, poročenca sta: Anton Šojer in Rozalija Šojer roj. Frustuck. Da bi bila srečna! Druga in tretja poroka bode še ta teden, da bi bili vsi srečni. Vsi drugi pari se še pripravljajo in premišlujejo. Prav imajo! — Tudi vino so nam naši gostilničarji podražili, ne samo pri nas, ampak po celi Koroški. Zakaj pa? Gotovo ne zato, da bi še bolj žganje pili. Pred enim letom se je veliko govorilo in pisalo po slovenskih listih, da bodo žganje obdačili in na ta način omejili žganjepitje, in ravno narobe se je zgodilo. Ali naj pijemo drago vino liter po 56 do 60 krajcarjev, gotovo ne. Žganje stane en liter samo 40 krajcarjev in tudi veliko več izda kakor vino. Zato bo treba skleniti, da bomo bolj žganje in pivo pili, vino pa naj tisti pijejo, ki so si ga podražili. Za nas je menda le žganje najboljša in cenejša pijača. Zato pa pravim, ker že hočete, da mora tako biti:

Pijmo ga pijmo, dokler živimo.
Saj ne dobimo kaplje ga tam.
Žganje sladko, teče prav gladko,
Pijmo ga pijmo, dokler živimo.

— Na sv. Višarjah. Prvi izmed hribolazcev je seveda bil gosp. Alojzij Knafelc iz Beljaka in sicer v nedeljo 29. m. m. Šel je prav sam na Višarje, hodil je 4 in pol ure, sneg se je jako udiral, dasi je imel na nogah čevlje za sneg. Pot je bila seveda težavna, a za gospoda Knafelca lahka, kajti prišel je prav vesel in čvrst zopet v dolino. Snega ni več kakor okrog 2 metra; proti drugim letom jako malo, večkrat ga je bilo po 5 metrov. Upanje imamo, da letos romarji ne bodo več našli snega, gotovo pa zato večkrat gospoda Knafelca.

Žabnice. V letošnjem dolgem predpustu se je pri nas šele sedaj začelo malo gibanje med „ofetarji“. Oklicali so jih do sedaj tri pare. No, da vsaj ne bo pust tako pust. — Naš „fajerber“ se tudi ne upa nobene predpustne veselice ali tombole napraviti. Mogoče, da bi bilo boljše kar denar za „fajerber“ zbirati, kakor lansko leto, potem bi se lahko še veliko večji nemški napis na brizgalni hiši napravil, kakor je sedanji „Sprichenhaus“, akoravno je bil prejšnji dvojezični napis še prav dober, kate-rega je naš nekdanji skrbni župan Fruštuk napraviti dal. Ali sedanji župan ga je pa odstranil in napravil čisto nemškega. Le poglejmo v knjige. Naj so slovenske ali nemške, našlo se bo povsod, da so Žabnice slovenska vas in ena največjih v kanalski dolini. To še leta 1903 na Trbižu izdani „Reisehandbuch“ spričuje, ki pravi: „Saifnitz ist ein grosses Pfarrdorf mit slovenischer Bevölkerung seit dem Jahre 1260.“ (Žabnice so velika župna vas s slovenskim prebivalstvom od l. 1260.) Čemu pa potem nemški napis? Mogoče za smeh, ali pa za „ail“ in pa „hail“.

Kapla pri Dravi. (Slovenska požarna bramba in nemško vabilo.)

Bridka žalost me prešine,
ko se spomnim domovine,
vsemu svetu nepoznane,
od nikogar spoštovane.

Tako bi lahko zapel s slovenskim pesnikom, kdor opazuje žalostne prizore v naši lepi rožni dolini. Znano je, da ima tukaj skoraj vsaka vas svoj „fajerber“. Ti „fajerberi“ prirejajo zdaj o predpustnem času veselico za veselico, in sicer vse v pravem pruskem duhu. Na vseh ogljih je polno izzivajočih nemških vabil, s katerimi vabijo omenjeni „fajerberi“ na svoje veselice, ali po njihovem rečeno „fajerberbale“. Pa Slovenec se vsemu privadi, in tudi to se nam zdi tako nekako samo ob sebi umevno. A z žalostnim srcem pa moram naznaniti širši javnosti, da je tudi slovenska požarna bramba v Št. Janžu prišla s takim nemškim vabilom na dan. S strmenjem smo opazili na Svečnico v Kapli to sramotno dejanje slovenske požarne brambe; nemške napise na svojih kapah, in na bluzah izdajalske frankfurtarske barve, prirejati morajo še celo svoje veselice v nemškem duhu. Cela slovenska Koroška se vzbuja k narodnemu delovanju, a mi spimo in še celo slovensko društvo gladi pot sovražniku, da nas bo lažje ugonobil. Če pojde to tako dalje, bo prišel Št. Janž, ta slovenski Port Artur, kmalu pod oblast nemškega Miblna, saj pravi pregovor: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Bilčovs. Dne 29. prosinca se je ponesrečil Janez Müller p. d. Bučelnjakov v Brančivasi. Plazil je po noči po stopnicah k neki ženski. Ker je bil preveč napit z žganjem, padel je po stopnicah na kamenito vežo ter se pobil na glavi. Ponesrečenca so odpeljali dne 1. t. m. v bolnišnico, kjer je v dveh dnevih potem že umrl. Fantje pazite, ne pijte žganja, kajti nesreča nikdar ne miruje!

Črneče pri Dholci. Marsikateremu se bo menda čudno zdelo, ako vam povem, da tukaj pri nas nekateri še žito mlatijo, in sicer napredni nemčurji. Dne 2. svečana 1905, torej na Svečnico, ko smo ravnokar prišli iz cerkve, nas vzdrami nekak glas, namreč „pik-pok“ itd. Ko tako poslušamo, smo se prepričali, da je neki kočar s svojo boljšo polovico, toda le v divjem zakonu, napravil ta „špas“. Bržkone da nista vedela za ta praznik in se tako lotila dela, mogoče pa tudi, da sta postala tako napredna, odkar sta volila z nemčurji.

Št. Rupert pri Velikovecu. (Tomaž Cikulnik-Škorjanc †). Vrlega moža smo izgubili! Dne 22. prosinca t. l. preminul je po daljšem bolehanju na naduhi vzorni kmet Tomaž Cikulnik p. d. Škorjanc v Mrzlivodi pri Velikovecu. Dasi je dosegel rajni Škorjanc lepo starost 73 let, vendar je njegova izguba nas zelo potrla, ker je ta vsestransko delujoči mož naravnost nenadomestljiv. Bil je rajnik vzoren katoličan, jako marljiv kmet in iskren slovenski rodoljub. V minulem letu je še pomagal pridno dovažati gradivo za novo naše pokopališče, na katerem je našel sedaj tudi svoj zadnji počitek. Po svoji marljivosti in treznosti pridobil si je lepo premoženje, svojo domačo kmetijo je povečal sosebno z nakupom sosedne Mornove kmetije. Daleč naokrog je slovel rajni Škorjanc kot spreten trgovec z živino, njegove kupčijske zveze so segale do Šoštanja na Štajarskem, da, celo do Čakovca na ogrsko-hrvatski meji. Svojim sosedom je pomagal vselej rad z dobrim nasvetom, mnogokrat tudi v gmotnem oziru. Vžival je v celi okolici neomejeno spoštovanje in splošen ugled; kar je Škorjanc rekel, temu se je vse pokorilo. Sosebno iskreno je ljubil svoj slovenski rod, tako da more služiti vsem našim mladim kmetom v zgled. Leta 1891 je ob enem z drugimi rodoljubi ustanovil našo slovensko posojilnico v Velikovecu in bil ves čas njen podpredsednik. Vkljub svoji starosti je redno do svoje boleznij pomagal vsako nedeljo in sredo uradovati v posojil-

nici. Naši „Národní šoli“ je bil izmed vseh kmetov največji dobrotnik. Ko smo l. 1895 začeli gradivo za šolsko stavbo dovažati, je bil rajni Škorjanc med prvimi, ki so prišli brezplačno vozit. Kakor nalašč je takrat kupil prav močnega konja, da bi mogel prav veliko zvoziti. Svojega národnega prepričanja nikjer ni prikrival, udeležil se je vsakega shoda, katere so naša slovenska društva v naši okolici napravila, in vsake volitve. Vedno je bil odbornik vovberske občine, večkrat tudi podžupan. Njegov pogreb je bil nad vse sijajen, tako da naš Št. Rupert ni videl še takega pogreba. Udeležili so se njegovega pogreba vsi otroci „Národné šole“ s č. šolskimi sestrami, vovberski in št. peterski župan, ves posojilnični odbor in velikanska množica ljudstva iz vseh sosednih župnij. Nagrobni govor je govoril domači g. župnik, ki je proslavljal rajnega Škorjanc kot vzornega katoličana, zgledega kmeta in iskrenega slovenskega rodoljuba. Č. šolske sestre so v cerkvi krasno zapele „Nad zvezdami“, pred hišo in na pokopališču mu je za zapel št. jurski pevski zbor lepi žalostinki. Posojilnični odbor je v znak hvaležnosti mesto venca na grob svojega dolgoletnega podpredsednika volil 50 kron za družbo sv. Cirila in Metoda. Rajnemu bodi večni spomin, mir in pokoj pa njegovi blagi duši. Lahka mu bodi zemljica!

Šmihel nad Pliberkom. (Odgovor, oziroma popravek) na dopis gosp. Štangl-na v 50. šte. „Mira“ l. 1904. Sicer bi se bil že prej oglasil, pa sem le čakal, če se oglasi kateri izmed bivših gg. „Gorotancev“, katerih se je dopis v večji meri dotikal, in kar se je v zadnji številki „Mira“ tudi zgodilo. — Kar se pa tiče dopisnika dopisa v 49. šte. „Mira“ l. 1904., naj bode resnici na ljubo to-le omenjeno: 1.) Ni res, da bi bil omenjeni dopis naperjen naravnost proti g. Štangl-nu. Ampak dopis je bil pisan sploh mladeničem v Šmihelu in okolici v spodbudo. 2.) Ni res, da bi bil hotel s tem zmožnost nekdanjega voditelja pevškega in tamburaškega društva proti sedanjemu povzdigniti. Namen dopisa je le bil, da bi tamburaško društvo vstalo od spanja k novemu življenju, kar se pa žal ni doseglo. 3.) Ni res, da bi mi ne bilo všeč, da se poje vkljub podaji rok itd., o čemer nisem nikdar nič slišal. Res je le, da mi je prav všeč, in me veseli, da se poje ter s tem vzbuja národna zavest, in ljubezen do miloga nam materinega jezika. Končno moram tudi omeniti, da dopisa v 49. šte. „Mir-a“ ni pisal kateri izmed prejšnjih gg. „Gorotancev“, kakor se je mogoče mislilo, ampak

národní fant iz okolice.

Društveno gibanje.

Celovec. I. koroško tamburaško društvo „Bisernica“ je imelo v nedeljo dne 5. svečana popoldne ob 4. uri v gostilni pri Cavniku svoj IV. letni občni zbor. Po pozdravu predsednika podá društvenik tajnik svoje poročilo, in je iz istega povzeli, da je društveni tamburaški in pevski zbor sodeloval pri raznih zborovanjih, veselica in slavnostih v Celovcu in izven Celovca v toliki meri, kakor dosedaj še nobeno leto. Poročilo blagajnika izkazuje K 280-10 dohodkov in K 205-87 izdatkov. Natančneje poročilo prihodnjič.

Občni zbor katol. slovenskega izobraževalnega društva za Gozdanje in okolico, ki se je vršil dne 29. prosinca 1905 pri Mežnarju na Strmcu, se je kar najsijajnejše obnesel. Nismo pričakovali take ogromne udeležbe. Po pozdravu predsednika je poročal tajnik o delovanju društva, za tem je poročal blagajničar, na kar so se pregledali računi in potrdili. Na željo polnoštevilnih udov se je potrdil stari odbor, samo za tajnikovega namestnika je bil izvoljen Bernard Schwarz, tkalec v Črešnjah pri Gozdanjah, na kar so sledili kratki nagovori treh mladeničev odbornikov. Omeniti moramo tudi, da je menda naše društvo prvo, ki se more ponašati s svojimi lastnimi govorniki in sicer mladeniči. Po končanem sporedu smo se zabavali še dolgo časa s petjem in le prehitro smo se morali ločiti. Vsakogar želja je bila, prej ko mogoče zopet napraviti kak shod, in res je odbor takoj imel sejo in sklenil, da napravi dne 14. svečana t. l., na dan sv. Valentina, pri Hriberniku v Srejah ob 3. uri popoldne javen shod, kjer bodo nastopali mladeniči kot govorniki in sicer po sledečem sporedu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Apostolstvo, govori Jože Lesjak. 3. O zgodovini Slovencev, govori Tomaž Winkler. 4. O potrebi izobraževalnih društev, govori Bernard Schwarz. 5. Slučajnosti in nasveti. 6. Prosta zabava s petjem in gramofonom. Ob 6. uri zvečer istega dne se bo uprizorila veseloigra „Dr. Vsezna in njegov sluga Štipko Tiček“. K najobilnejši udeležbi vabi vse Slovence in Slovenke od blizu in daleč odbor.

Hranilnica in posojilnica za Št. Janž in okolico v Št. Janžu v Rožu bo imela svoj letni občni zbor dne 19. februarja 1905 ob 1/2. uri po-

poldne pri Činkovcu v Št. Janžu s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo delovanja in potrdilo letnega računa. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Volitev odbora in računskih pregledovalcev. 4. Razni nasveti. Ako bi ob določeni uri ne bilo zastopano zadostno število udov, se bode eno uro pozneje sklepalo brez ozira na udeležbo. K polnoštevili udeležbi vabi vse zadržnike *odbor.*

Pri tej priliki se naznani vsem udom posojilnice kakor tudi neudom, da od prihodnjega obnega zbora naprej se bode uradovalo ob nedeljah samo dopoldne in sicer od 8. do 12. ure. Popoldansko uradovanje se za sedaj popolnoma opusti.

Hranilnica in posojilnica v Ziljski Bistrici je imela v svojem XIII. upravnem letu 1904 277.299 K 32 vin. denarnega prometa. Koncem l. 1904 šteje 213 zadruženikov z 166 glavnimi in 57 upravnimi deleži. Novih hranilnih knjižic se je izdalo 99, uničilo pa 50; obstoji 480 knjižic za 344.761 K 15 v. Dolžnikov je koncem leta 1904 156, ki dolgujejo skupaj 160.274 K 87 vin. Čistega dobička je bilo 1588 K 76 vin., kateri se razdeli po sklepu obnega zbora tako-le: Za narodno šolo v Sv. Jakobu v Rožu se dovoli 50 K; slov. kat. izobraževalnemu društvu „Zila“ v Zilski Bistrici 29 K 88 vin., ostanek po 1508 K 88 vin. se pridene rezervni zakladi, katera je s tem narastla na 9350 K. Pripomniti je, da je posojilnica med letom 1904 dala za pogorelee v Čačah 100 K. Da bi posojilnica več delila za dobre namene, ji razmerje med svojim in tujim imetjem ne kaže. Bog daj, da bi hranilnica in posojilnica kakor do sedaj še zanaprej napredovala v blagor in ponos svojemu kraju.

Vabilo na predpustno veselico, katero priredi slov. kat. izobraževalno društvo „Zila“ v nedeljo dne 12. t. m. v gostilni g. Janeza Schnabl v Zahomcu. Spored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Govori. 3. Predstava igre: „Zamujeni vlak“, šalovna igra, priredil Anton Kržič. 4. Ples. Med posameznimi točkami bo pel društveni zbor. Godbo bodo preskrbeli sl. tamburaši z Brnce. Začetek ob 7/2 zvečer. Vstopnina 1 K, za člane 50 vin. Slovenski rojaki in rojakinje dobro došli! *odbor.*

Hranilnica in posojilnica v Št. Jurju ob Zili, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, ima svoj redni občni zbor dne 19. februarja 1905 ob 3 popoldan v zadrugi pisarni s sledečim vsporedom: 1. Poročilo načelstva. 2. Obnove računskega zaključka. 3. Volitev načelstva in računskih pregledovalcev. 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi *odbor.*

Veteransko društvo v Velikovem vabi v ljudo vse svoje dobrotnike in prijatelje, katerim se morebiti po pomoti ali kakšnemkoli vzroku vabila niso doposlala, tem potom na zabavo, katero društvo za dobrodelne namene napravi, na dan 11. svečana v gostilni pri „črnem orlu“-Narodni dom s svojim obiskom počastiti.

Dopisi.

Iz Dunaja. (Slovanska kri teče.) — Ves prostrani vzhod, od nesmrtnih port-arturskih razvalin pa do avstrijske politične meje, ki nas loči od src naših bratov, rdeči v slovanski krvi. Miro-ljuben poljedelec Slovan je začel vstajati iz svojih ponižnih hat, da se opraviči pred vsem vesoljnim svetom in da mu pokaže kako krivični in zlobni so njegovi predsodki. Pokazati hoče, kako bridko da čuti jeklene okove, v katere ga kujejo njegovi despoti in vrage, pokazati hoče, da so bile krive sodbe vsega zapada, ki so mu predbacivale mrtvost in nezmožnost kulture. Dolgo je res trajalo, da se je vzbudil Slovan, ali temu ni bil kriv on sam, njegov nebojeviti, leni značaj, njegova nedovzetnost do kulture, kakor nam neprestano še očitajo naši sovražniki, krivo je bilo temu v prvi vrsti dejstvo, da je naseljen na tako neskončnem kosu zemlje in to skoraj samo po kontinentu in le malo ob prikladnih morskih obrežjih, kar je njegov stik z ostalimi narodi do najnovejše dobe neizrekljivo oviralo. Ali danes stopa vključ vsem tem velikanskim zaprekam mogočen, na dan in ne samo oči vse zapadne Evrope, ampak oči vesoljnega sveta so vprte na njegova dela. Vse dolgo leto že traja ljuti boj na Daljnem Vztoku. Slovanska kri teče v potokih po mandžurskih tleh in Rusi so si izvojevali tam že nesmrtno slavo, ki jim jo morajo priznati njihovi največji sovražniki. Ruski boji za trdnjavo Port-Artur nimajo vzgleda v vsej svetovni zgodovini in njenega nesmrtnega branitelja Steslja odlikujejo celo nemški vladarji. Ali neprimerno več slave pa bodo prinesli Rusom in ž njimi vsem nam Slovanom boji, ki jih bide ruski narod v svoji lastni domovini za svobodo in pravice.

Na Ruskem je zavrela revolucija! Rusko je država, v kateri vlada še vedno volja enega samega človeka, oziroma, kadar je ta kak slabič, kakor sedanji car Nikolaj II., volja ministrov, ki so ljudstvu in svobodi iz osebnih interesov zagrizeni sovražniki. Toda sedaj se je ponudila ruskemu narodu ugodna prilika, da se osvoboditi teh trinogov, da razbije vse

spone in hiti potem z drugimi narodi vred za cilji proste prosvete, ki edina more dati narodu blagostanja in nesmrtnosti. Že na tisoče hrabrih borilcev za pravice ruskega kmetstva in delavstva je padlo v tem boju in na tisoče jih že sedi v ječah in temnicah, med njimi odlični možje svetovne slave, ali ruski narod ne neha zahtevati svojih pravic in nadejamo se, da jih ne neha zahtevati, dokler jih slednjič tudi ne doseže. In čujte: Njihov boj za svobodo odobravajo še celo naši Nemci, ki jo drugači nam neprestano kršijo! O, da bi se te vztrajnosti naučili od naših bratov Rusov pred vsemi koroški Slovenci in da bi spoznali, da je vztrajnost pol zmage in pridno delo v ljubezni do domovine cela!

Očitanja, ki nam jih delajo Nemci in druga germanska plemena radi naše kulture, so zlobna in naravnost nesramna. Koliko časa bide že ruski narod ljut boj s svojimi despoti za pravico! Koliko odličnih mož in žená je segnilo radi njega v vlažnih ječah in pomrlo po mrzli Sibiriji! In z druge strani: Koliko carjev in ministrov je na Ruskem že zasluženo padlo za svoje grehe! Ali tako močna vlada, kakoršna je ruska, se ne dá kar v eni noči pokoriti. Dalje: Koliko se mora boriti še vedno Slovan na Balkanu za svoje pravice! Še dandanašnji mora begati makedonski Bolgar po gorah pred nasilnim Turkom in braniti s puško v roki imetje svoje in čast svojih ž-n, medtem ko sedi Nemeč zadovoljno in mirno v svojem erkerju in študira, ali pa zabavlja čez našo kulturo. In ali se godi Slovanom v naši „enakopravni“ Avstriji dosti bolje? Komu je že slo iz spomina, kako so streljali ogrski vojaki predlansko leto na brate Hrvate, ki so zahtevali od naše slavne vlade svojih pravic! In kje so naše pravice, pravice korotanskih Slovencev? O, dajte nam pravice, dajte nam zaželjenega miru, dajte nam šol v naši materiščini, ki ste nam jih dolžni, ki so nam zajamčene v osnovnih zakonih naše države, potem vam ne bode treba zabavljati čez našo kulturo, potem bode videli, kdo je Slovan in kdo je Slovenec! Občudovati bi morali naše junaštvo in ne psovati nas in grditi!

Toda Slovan je jel stopati na dan. Zbudil se je iz svojega spanja in hrumi na površje kakor zakleta kralj Matjaževa vojska. Drobijo se in razpadajo vse vezi in verige, ki so ga vklepale dosedaj in nobena sila ga ne vzdrži več v temnem ozadju. Svobode in pravic hoče Slovan! In tudi koroški Slovenec mora dobiti svojo svobodo in svoje pravice nazaj, zakaj tako nam prorokuje ruski pesnik-prorok:

Gorje srca! nedaleko že so časi,
in vajeta usode drži že naš rod,
pobedonosna že kujejo se naša stremena,
in rob še večerajšnji bo jutri gospod!

Korli Mali.

Gospodarske stvari.

Red, točnost in snaga v hlevu. Red, točnost in snaga so imenitni pogoji dobičkonosne živinoreje. Tiste živali, katere se redno, točno in ob natanko določenem času krmijo, katere se pravilno snažijo in katerim se nastilja s suho nasteljo, tiste živali navadno dobro uspevajo, hitro se debele, ostanejo bolj zdrave kakor v nasprotnem slučaju, in poleg tega imajo krave tudi več mleka. Torej živinorejci, krmite svojo živino ob natanko določeni uri, vrhu tega jo tudi pravilno snažite, pa boste imeli več dobička, kakor ga imajo tisti gospodarji, ki se nočejo tega pravila držati.

Hlevski red t. j. čas krmljenja, molže, snajenja, napajanja, kidanja itd. mora gospodar natanko določiti in se tega reda tudi točno držati. Nikoli naj ne prekorači niti za en četrt ure tega reda. Na ta red naj nauči svoje otroke in svojo družino, ki ima opravka v hlevu. Večji živinorejci naj natanko določijo svojim hlapcem in deklam hlevski red, in naj natanko nadzorujejo, da se ta red točno izvršuje. „Gospodarjevo oko pita živino“, pravi prislovica.

Živina se navadi sčasoma na red in točnost, da je kar veselje. Vsa goved, če je le zdrava, je pripravljena ob gotovi uri na krmljenje; ob določenem času nobeno živinče več ne leži, ampak se stoji ozira proti vratom, kdaj se bodo ista odprla in kdaj se bo prinesla krma. Če konji ne dobe piče ob pravem času, ozirajo se proti vratom, rezgetajo in kopajo z nogami, a svinje začnejo kruliti. Če se krmi o določenem času, tedaj se vidi, da uživajo živali položeno pičo z nekako zadovoljnostjo in s posebno slastjo. Vrhu tega pa krma o določenem času tudi mnogo več zaleža. V neprimernem času pa piča ne gre tako v tek in tudi mnogo manj izda.

Mnogi gospodarji premalo gledajo na snažnost živali in na snažnost hleva. Svojo živino trpinčijo z nesnago, a ne premislijo, da to ne škoduje samo njej, ampak tudi njim samim. Živinorejci, poboljšajte se, ker to bo le vam koristilo. Držite se pregovora, ki veli: „Snažnost je pol krme in pol zdravja.“ *Fr. Podborški.*

Razne stvari.

Šoštanjске volitve, zakaj so bile razveljavljene? Kakor se je v listih že poročalo, je c. kr. štajarsko namestništvo volitve v občinski zastop Šoštanj razveljavilo in se je v nekaterih nemških listih tudi že poročalo, da je dalo povod k temu postopanje slovenske volilne komisije. Takoj po volitvi pisalo se je, da so se godile grozne nerednosti, da so se volilci siloma zadržali, da so bili opravičeni volilci zavrženi, da se politična oblast vkljub protestu od nemške strani ni pobrigala za vzdrževanje reda in miru. Danes smo v prijetnem položaju poročati na podlagi uradnih podatkov, zakaj se je vlada čutila prisiljena, volitve razveljaviti. Neka Ana N. je bila vsled ovadbe čevljarja Mačka obsojena zaradi prestopka tatvine z obsodbo okrajnega sodišča v Šoštanju od dne 7. aprila 1904 na 5dnevni zapor. Nemci so zahtevali, naj se ta volilka iz imenika volilcev črta, a reklamacijska komisija temu zahtevku ni mogla ugoditi, ker dotična razsodba z ozirom na vloženi vzklic ni bila pravomočna. Pri prizivni obravnavi dne 15. maja 1904 je bila razsodba prvega sodišča potrjena, a volil. česar se je imenovana volilka v zmislu § 4 c vol. reda iz imenika uradno črtala. To in le to uporabila je visoka vlada kot razlog za razveljavljenje šoštanjških občinskih volitev, katere so po celem slovenskem svetu vzbudile lani toliko pozornosti. — Kakor je torej videti, se Slovincem tudi drugje ne godi boljše kakor pri nas na Koroškem, kjer je vlada „pravična“ tudi le Nemcem, a za nas nima drugega kakor bič in pa davčni vijak.

Zaklad v majoliki. V Odesi se je nedavno neki Stiefelmann poročil z deklico, ki ji je bilo ime Zucker, ter je dobil z nevesto 600 rubljev. Mladi mož je začel kmalu zapravljivo živeti, nakar je žena vzela še preostali denar ter zbežala z nekim mladeničem. Mož je zvedel za beg svoje žene pri svojem tastu. V jezi je pograbil zapuščeni mož staro leseno majoliko ter jo treščil ob tla. Posoda se je zdrobila, iz nje pa se je vsulo mnogo zatega denarja. Med denarjem je bil listič papirja z napisom: Zapuščam 7500 rubljev tistemu članu svoje rodbine, ki bo dobil majoliko. Denar je priberačen. Od dediča samo zahtevam, da mi postavi na grobu skromen spomenik. Ako pa ne izpolni moje želje, naj bo proklet in ta denar naj mu donese nesrečo. Chana Zucker. Mož in tast sta se začela ruvati in pretepati za nepričakovano dedščino, sedaj pa ima zadevo sodišče v rokah.

Popravek. V zadnjem izkazu daril za velikovsko šolo vrinila se je med izkazane zneske neljuba pomota. G. Ant. Warmuth p. d. Miklavčič v Limarčah je daroval 5 kron in ne 4 krone, kar se s tem popravlja.

Hočete dolgo živeti

in se veseliti dobrega zdravja? Da dosežete to, skrbite zato, da ohranite zdrav želodec in redno prebavljanje.

Vsak, kdor je želodec s težkimi, prevročimi ali premrzlimi jedili pokvaril ali prehladil, najde gotovo pomoč v Germanovem življenjskem cvetu (esenci),

katerega z največjim uspehom rabi pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, napihnjenju, gorečici (zgagi), slabosti, glavobolu, omotici, krču, zaprtem telesu, zlati žili. Po preobilih pojedinah, posebno po mastnih in težko prebavljivih jedilih, ta cvet odstrani tiskanje in bolečine in zbuja tek, s čemur v visoki meri pomaga k ohranjenju telesa. Ker odstranjuje vse sprijene soke iz telesa, očiščuje kri, in ima tudi pred vsemi podobnimi pripomočki to prednost, da je čisto neškodljiv, če se tudi rabi dolga leta, ker je napravljen iz najfinjših, skrbno izbranih zelišč, ter ima prijeten, grenko-aromatičen okus, da ga morejo rabiti tudi občutljive osebe, otroci in žene.

Germanov življenjski cvet kot pravo ljudsko in domače sredstvo, naj ne manjka v nobeni hiši, ker dosti-krat obvaruje pred hudo boleznijo, ko ni zdravniške pomoči blizu. Pri nakupu naj se vedno zahteva **Germanov življenjski cvet iz lekarn „črni orek“ v Belovaru**, ker so še sredstva z enakim imenom, a ne tako dobra. Za znamenje pristnosti mora vsaka steklenica, ki je v zelenem zavitku, nositi polno ime trdke: **Lekarna „pri črnem orlu“ K. Germana v Belovaru** (Hrvaško), kamor je tudi pošiljati vsa poštna naročila. Cena steklenice K 1-40, po pošti vsaj dve steklenici. Za zavoj 40 vin. več, kot pošto povzete, ali se pošlje znesek prej. Naslovi morajo biti pisani razločno in natanjko. Pojasnila, prospekti, na vodo porabi zastoj.

Germanov življenjski cvet moram trpečemu človeštvu najtopleje priporočiti, ker sem se osebo, kakor pri mnogih občanih, katerim sem ga priporočal, mogel prepričati, o izvršnih uspehih. Naznanjam Vam, da sem od raznih stranij poskusil že mnogo sredstev, ali nobeno ni imelo zakejeli uspeh, kakor Germanov življenjski cvet. Andrej Žižek, Sv. Ana na Krembergu. Pošljite mi zopet osem steklenic Germanovega življenjskega cveta, ki ga bom vsem bolehačojim na želodec najtopleje priporočala. Jaz že okrevam. Apolonija Haberl v Semrjah, Štajersko.

NAZNANILA.

Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu

ima v svoji zalogi in priporoča v naročevanje naslednje tiskovine:

Poselske knjižice vsled poselskega reda za vojvodino Koroško z dné 19. sušca 1874 z dodatkom k poselskemu redu, v slovensko-nemškem jeziku, 8°, 65 strani, vezan izvod 24 vinarjev.

Glasovnica za volitev občinskih odbornikov (na barvastem papirju), v slovensko-nemškem jeziku, 4°, 100 komadov 1 krona 40 vinarjev.

Glasovnica za volitev namestnikov v občinski odbor (na belem papirju), v slovensko-nemškem jeziku, 4°, 100 komadov 1 krona 20 vinarjev.

Pooblastila za občinske volitve, slovenska in nemška, folio, 100 komadov 1 krona 60 vinarjev.

Dolžno pismo za posojilnice, 3 strani folio, 100 pol 4 krone.

Kmetija na prodaj.

V Logivasi, pošta Vrba ob jezeru na Koroškem, se prodá kmetija, p. d. pri Kokalu, obstoječa iz 32 oralov svetá s hišo in skednjem vred za 4500 goldinarjev. Kupec mora prevzeti vžitkarja. Ponudbe pod naslovom: **I. A. V. poste restante v Beljaku.**

Dekla poštena in pri živini razumna, se išče. — Ponudbe sprejema iz prijaznosti upravnništvo „Mira“.

Tiskarna družbe sv. Mohorja se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisemnih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

OVES

(„Willkomm“).

Ta težki oves obrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodovit in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamó za krmo, na njivi pa se ne vleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 50 kil za eno oralo. — Podpisano oskrbnništvo pošilja 25 kil za 9 K, 50 kil za 17 K, 100 kil za 32 K z vrečo vred. Uzorce po 5 kil pošilja s pošto franko proti 3 K 20 vin. predplačila.

Oskrbništvo graščine Golič
pri Konjicah (Gonobitz), Štajersko.

BRADYjeve Marijacejske prej želodčne kapljice

zaradi svojega **poživljajočega** in **krepčajočega učinka** na prebavne telesne dele se obče priporočajo, kedar se **nima teka pri jedi**, pri **slabem prebavljanju** in **drugih želodčnih boleznih**.

Zahtevajte v lekarnah izrecno le

Bradyjeve želodčne kapljice.

C. Brady, lekarna pri ogrskem kralju,
Dunaj, Fleischmarkt 1.

Lepa večja kmetija

v Šmarjeti pri Pliberku s 306 □ sežnji stavbišča, 1 oralom 101 sežnjem sadnega vrta, kateri donaša vsako leto do 10 polovnjakov sadnega mošta; 9 oralov 159 sežnjev polja; 6 oralov 368 sežnjev travnikov, 27 oralov 1520 sežnjev gozda, 6 oralov 1528 sežnjev in 171 sežnjev pota do travnikov; skupaj 50 oralov 953 sežnjev, zaokrožena, z zidano hišo in močno zidanimi gospodarskimi poslopji, s hrambo in domačim mlinom je za 12.000 kron na prodaj. Natančnejši podatki se izvedó v občinskem uradu v Libučah pri Pliberku.

Izvrsten okus kave dosežete s primestanjem

Vydrove žitne kave

POSKUSITE! Vzorek dragovojno.
Poština 6 kg. pošiljka 4 K 50 h franco.

„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem odjemalcem zaslonj pošiljani mesečno.

Vydrova tovarna žitne kave Praga-VIII.

POZOR! Bolnemu zdravje, slabemu moč. POZOR!

Pakraške kapljice in **Slavonska biljevina** sta danes dva najbolj priljubljena ljudska leka, ker delujeta gotovo z najboljšim uspehom, ter si tako pridobivata sloves po vseh delih sveta. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja.

Bolnemu zdravje, slabemu moč.

Slavonska biljevina se rabi z uprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolesti v prsih, prehlajenju, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, zbadanju, kataru, odstranjuje goste slinice in deluje izvrstno pri vseh tudi najstarejših boleznih v prsih in na pljučih.

Cena je naslednja franko na vsako pošto: 2 izvojni steklenici K 3-40
4 „ „ „ 5-80
6 „ „ „ 8-20

Manj kot dve steklenici se ne pošilja. Denar naj se pošlje naprej ali se pa povzame. Prosim, da se naročuje samo in izrecno le pri meni pod naslovom:

Peter Jurišić, lekarnar, Pakrac br. 105, Slavonija.

Pakraške kapljice delujejo proti vsem boleznim želodca in črev, odstranjujejo krče, bolečine v želodcu, preganjajo vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, odganjajo male in velike gliste, odpravljajo mrzlico in vse od te izhajajoče bolezni. Lečijo dalje vse bolezni na jetrih in slezah. Najboljše sredstvo proti boleznim maternice in madrona, vsled česar ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naroči naj jih vsakdo pod naslovom: **Peter Jurišić, lekarnar, Pakrac 105, Slavonija.** Denar naj se pošlje naprej ali s poštним povzetjem. Cena je sledeča, in sicer franko na vsako pošto:

12 steklenic (1 tucat) K 5-
24 „ (2 tucata) „ 8-60
36 „ (3 tucati) „ 12-40
48 „ (4 tucati) „ 16-
60 „ (5 tucatov) „ 18-

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo vellke in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo

izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezah ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljše sredstvo proti boleznim na maternici in madronu ter ne bi smele radi tega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg šte. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotica se ne pošilja. — **Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:**

1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K, 4 ducate (48 steklenic) 14-60 K, 5 ducatov (60 steklenic) 17 K.

Imam na tisoče priznanih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim vspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili. Ivan Baratinčić, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanić, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360.

Mestna lekarna, Zagreb,

Markov trg št. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo z znamko „jelen“.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares zajamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. Dobiva se povsod!

Varstvena znamka.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Aksijski kapital K 1.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavoje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spiljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dné vloge do dné vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.